

Cauza C-197/24 [Šil'arský]ⁱ

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

12 martie 2024

Instanța de trimitere:

Mestský súd Bratislava IV (Slovacia)

Data deciziei de trimitere:

13 februarie 2024

Reclamantă:

AK

Pârât:

RU

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

[*omissis*]

[*omissis*] [numărul cauzei]

ORDONANȚĂ

Mestský súd Bratislava IV (Tribunalul Districtual IV din Bratislava, Slovacia), în litigiul dintre **reclamanta AK** și **pârâtul RU** [*omissis*] [date referitoare la avocat] **pentru plata sumei de 3 250 EUR cu accesorii,**

dispune:

Tribunalul **suspendă** judecarea cauzei și **adrează** Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări preliminare:

- 1) Articolul 1 alineatul (2) din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale coroborat cu articolul 2 punctele 1 și 3 și cu articolul 6 alineatul (1) din această directivă trebuie interpretat în sensul că (i) este considerată „întreprindere” persoana fizică care, într-un caz precum cel în discuție în litigiul principal, a recurs la serviciile juridice ale unui avocat în vederea constituirii unei societăți în care aceasta trebuia să devină administrator și unul dintre cei doi fondatori și asociați și (ii) este considerată „tranzacție comercială” tranzacția care, într-un caz precum cel în discuție în litigiul principal, conduce la prestarea de servicii de către un avocat unei asemenea persoane fizice în vederea constituirii unei societăți?
- 2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, noțiunea de „consumator” prevăzută la articolul 2 litera (b) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, cu modificările ulterioare, coroborat cu articolul 8 din această directivă trebuie interpretată în sensul că, într-un caz precum cel în discuție în litigiul principal, include și persoana fizică vizată de recuperarea unei creanțe rezultate dintr-un contract de prestări de servicii juridice, dacă acest contract avea ca obiect servicii prestate în vederea constituirii unei societăți, iar acea persoană fizică trebuia să devină administratorul și unul dintre cei doi fondatori și asociați ai societății respective?

Motive

- 1 Pe rolul Mestský súd Bratislava IV (Tribunalul Districtual IV din Bratislava) se judecă [*omissis*] [numărul cauzei] un litigiu între reclamantă și pârât pentru plata sumei de 3 250 de euro plus accesorii. Accesoriile includ (i) dobânzile de întârziere de 10,5 % pe an aferente sumei de 3 250 de euro pentru perioada

cuprinsă între 18 ianuarie 2023 și data plății și (ii) o sumă forfetară pentru rambursarea costurilor aferente recuperării creanței.

- 2 După examinarea cauzei, instanța de trimitere a ajuns la concluzia că este necesar să sesizeze Curtea de Justiție cu întrebările preliminare care figurează în dispozitivul prezentei ordonanțe. Instanța de trimitere adresează întrebările preliminare în urma unei dezbateri în contradictoriu între părți. [omissis] [date privind procedura]

I. Rezumat succint al obiectului litigiului și rezumatul situației de fapt

- 3 Obiectul litigiului îl constituie plata remunerației pentru serviciile juridice prestate. Reclamanta este o societate care furnizează servicii juridice. Pârâtul este persoană fizică. Creanța în litigiu, în quantum de 3 250 de euro plus accesorii, a fost cesionată reclamantei. Creditoarea inițială a creanței, care este avocată, este administrator al reclamantei. Ea a cesionat creanța ca urmare a unei modificări a modalităților de exercitare a profesiei de avocat. Ea a exercitat inițial profesia de avocat în calitate de avocat individual, dar în prezent exercită această profesie în calitate de asociată a unei societăți cu răspundere limitată. Acesta este motivul pentru care instanța de trimitere utilizează în textul prezentei ordonanțe termenul „reclamantă” în mod interschimbabil, referindu-se fără distincție la reclamanta inițială și la reclamanta actuală.
- 4 În acțiunea formulată, reclamanta susține că, începând cu lunile martie și aprilie 2022, pârâtul o contactase deja și își manifestase interesul pentru servicii juridice. Pârâtul dorea să înființeze o societate cu răspundere limitată în temeiul dreptului slovac și să fie unul dintre cei doi fondatori și asociați ai unei asemenea societăți. De asemenea, el trebuia să devină administratorul societății respective. Această situație a condus la încheierea în mod oral a unui contract de mandat, iar reclamanta s-a angajat să furnizeze pârâtului servicii juridice în schimbul unei remunerații forfetare convenite. Reclamanta a redactat un proiect de contract de societate și documente suplimentare pe care le-a trimis pârâtului. În cadrul consultanței sale, reclamanta a analizat de asemenea o serie de aspecte legate de constituirea unei societăți și de participarea personală a viitorilor fondatori. În afară de pârât, celălalt fondator urma să fie o persoană străină. Pentru serviciile furnizate, reclamanta a facturat pârâtului suma de 3 250 de euro pe care acesta nu a plătit-o la scadență, și anume la 17 ianuarie 2023. Potrivit reclamantei, este vorba despre un litigiu comercial, iar pârâtul nu este un consumator. Pretențiile formulate de reclamantă sunt pretenții de drept comercial.
- 5 În schimb, pârâtul susține că nu a încheiat niciun contract de prestări de servicii juridice cu reclamanta. De asemenea, nu a existat niciun acord cu privire la remunerația pentru servicii. Reclamanta nu a furnizat pârâtului serviciul de constituire a unei societăți comerciale, iar pârâtul, în calitate de destinatar, nu a acceptat niciun serviciu din partea reclamantei. Pârâtul reproșează reclamantei că i-a trimis contractul de societate și documentele aferente acesteia fără mandat.

Pârâtul susține că are calitatea de consumator și că relația dintre părți nu este reglementată de dispozițiile dreptului comercial.

II. Dispoziții naționale și dispoziții de drept al Uniunii Europene citate

- 6 În această secțiune, instanța de trimitere citează dispozițiile relevante din dreptul național aplicabile în prezenta cauză. În același timp, instanța de trimitere citează și dispozițiile relevante ale dreptului Uniunii.

(a) *Dispoziții de drept național*

- 7 Articolul 2 alineatul (2) litera a) din zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (Legea nr. 513/1991 privind codul comercial, denumită în continuare „Codul comercial”) prevede:

„În sensul prezentei legi, este «întreprindere»: a) persoana înscrisă în registrul comerțului [...]”.

- 8 Articolul 57 alineatul (1) din Codul comercial, astfel cum a fost modificat prin zákon č. 530/2003 Z. z. (Legea nr. 530/2003) prevede:

„Cu excepția cazului în care alte dispoziții ale prezentei legi prevăd altfel, o societate este constituită pe baza unui contract de societate semnat de toți fondatorii. Autenticitatea semnăturilor fondatorilor trebuie să fie certificată oficial”.

- 9 Articolul 62 alineatul (1) din Codul comercial prevede:

„O societate este constituită la data înscrierii sale în registrul comerțului”.

- 10 Articolul 369c din Codul comercial, astfel cum a fost modificat prin zákon č. 9/2013 Z. z. (Legea nr. 9/2013) prevede:

„(1) În cazul întârzierii debitorului, creditorul, pe lângă creanțele prevăzute la articolele 369, 369a și 369b, are dreptul la o compensație forfetară pentru costurile de recuperare, fără a fi necesară o notificare separată. Quantumul compensației forfetare pentru costurile de recuperare este stabilit prin regulament de vláda Slovenskej republiky (Guvernul Republicii Slovacie).

Dispoziția de la alineatul (1) nu se aplică în cazul în care creanța rezultă dintr-un contract încheiat cu un consumator, iar debitor este consumatorul.”

- 11 Articolul 52 din zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (Legea nr. 40/1964 privind codul civil) astfel cum a fost modificat prin zákon č. 568/2007 Z. z. (Legea nr. 568/2007), denumită în continuare „Codul civil slovac”, prevede:

„(1) Prin contract încheiat cu un consumator se înțelege orice contract, indiferent de forma juridică, încheiat între un profesionist și un consumator.

(2) Dispozițiile privind contractele încheiate cu consumatori, precum și orice alte dispoziții care reglementează raporturile juridice la care este parte consumatorul se aplică ori de câte ori este favorabil unei părți la contract care este consumatorul. Este nul orice acord contractual sau acord contrar al cărui conținut sau scop este eludarea acestei dispoziții. Dispozițiile Codului civil se aplică întotdeauna tuturor raporturilor juridice la care consumatorul este parte, chiar dacă, în caz contrar, se aplică dispozițiile de drept comercial.

(3) Profesionistul este persoana care, în momentul încheierii și pe durata executării contractului încheiat cu un consumator, acționează în cadrul activității sale comerciale sau al unei alte activități economice.

(4) Consumatorul este persoana fizică care, în momentul încheierii și pe durata executării contractului încheiat cu un consumator, nu acționează în cadrul activității sale comerciale sau al unei alte activități economice.”

- 12 Articolul 18 alineatul (4) din zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) [Legea nr. 586/2003 privind exercitarea profesiei de avocat și de modificare și completare a Legii nr. 455/1991 privind exercitarea unei profesii independente (Legea privind profesiile independente)] astfel cum a fost modificat prin zákon č. 304/2009 Z. z. (Legea nr. 304/2009), denumită în continuare „Legea privind exercitarea profesiei de avocat”, prevede:

„În cazul prestării de servicii juridice, avocatul este obligat să informeze clientul, consumator al serviciilor juridice, cu privire la remunerarea activității de servicii juridice chiar înainte de începerea acestei activități. În caz contrar, acesta nu are dreptul la remunerație. [...]”

Dispoziții de drept al Uniunii

- 13 Articolul 1 alineatul (2) din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în tranzacțiile comerciale, cu modificările ulterioare (denumită în continuare „Directiva 2011/7”), prevede:

„Prezenta directivă se aplică tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale.”

- 14 Articolul 2 punctele 1 și 3 din Directiva 2011/7 prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «tranzacții comerciale» înseamnă tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost;

[...]

3. «întreprindere» înseamnă orice organizație, alta decât o autoritate publică, care desfășoară o activitate economică sau profesională independentă, chiar dacă respectiva activitate este desfășurată de o singură persoană.”

15 Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 prevede:

„Statele membre se asigură că, atunci când dobânda pentru efectuarea cu întârziere a plăților în tranzacțiile comerciale devine exigibilă în conformitate cu articolul 3 sau 4, creditorul are dreptul de a obține de la debitor o sumă fixă de 40 de euro, în calitate de despăgubire minimă.”

16 Articolul 1 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii , cu modificările ulterioare (denumită în continuare „Directiva 93/13”), prevede:

„Scopul prezentei directive este de apropiere a actelor cu putere de lege și actelor administrative ale statelor membre privind clauzele abuzive în contractele încheiate între un vânzător sau furnizor [a se citi «profesionist»] și un consumator.”

17 Articolul 2 litera (b) din Directiva 93/13 prevede:

„În sensul prezentei directive:

[*omissis*]

„consumator” înseamnă orice persoană fizică ce, în cadrul contractelor reglementate de prezenta directivă, acționează în scopuri care se află în afara activității sale profesionale;

18 Articolul 8 din Directiva 93/13 prevede:

„Statele membre pot adopta sau menține cele mai stricte dispoziții compatibile cu tratatul în domeniul reglementat de prezenta directivă, pentru a asigura consumatorului un nivel maxim de protecție.”

19 Al doispzecelea considerent al Directivei 93/13 are următorul cuprins:

„Întrucât, cu toate acestea, în stadiul lor actual, legislațiile interne permit doar preconizarea unei armonizări parțiale; întrucât, în special, prezenta directivă nu se referă decât la clauzele contractuale care nu au fost negociate individual; întrucât statele membre ar trebui să aibă posibilitatea, respectând în același timp dispozițiile [Tratatului CEE], de a le asigura consumatorilor un nivel mai ridicat

de protecție prin dispoziții de drept intern mai stricte decât cele din prezenta directivă.”

III. Motivele formulării întrebărilor preliminare

- 20 Instanța de trimitere adresează Curții de Justiție întrebările preliminare pentru următoarele motive:

Cu privire la prima întrebare preliminară

- 21 Reclamanta solicită plata unei compensații forfetare în cuantum de 40 de euro pentru costurile de recuperare a unei creanțe, în conformitate cu articolul 369c alineatul (1) din Codul comercial. Articolul 369c alineatul (1) din Codul comercial transpune articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7.
- 22 Potrivit Curții de Justiție, toate autoritățile statelor membre sunt obligate, atunci când aplică dreptul Uniunii, să îl interpreteze, în măsura posibilului, în lumina textului și a finalității directivelor comunitare pentru a atinge rezultatul urmărit de acestea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iulie 2007, Hans Markus Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, punctul 45). Instanța de trimitere este conștientă de această obligație.
- 23 Acesta este motivul pentru care instanța de trimitere trebuie să interpreteze dispoziția națională de la articolul 369c alineatul (1) din Codul comercial într-un mod care să permită atingerea obiectivului urmărit de articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7.
- 24 În ceea ce privește noțiunea de „tranzacție comercială”, Curtea de Justiție a precizat că, pentru a putea fi calificată drept „tranzacție comercială”, în sensul acestei din urmă dispoziții, o tranzacție trebuie să îndeplinească astfel două condiții. Ea trebuie, pe de o parte, să fie efectuată fie între întreprinderi, fie între întreprinderi și autorități publice. Pe de altă parte, ea trebuie să conducă la furnizarea de bunuri sau la prestarea de servicii contra cost (Hotărârea din 20 octombrie 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, punctul 22 și jurisprudența citată).
- 25 În conformitate cu considerentul (19) al Directivei 2011/7, obiectivul articolului 6 alineatul (1) din directivă este de a descuraja întârzierile de plată și de a se asigura că creditorii sunt compensați în mod echitabil pentru costurile de recuperare suportate ca urmare a întârzierilor de plată. Cu toate acestea, potrivit articolului 1 alineatul (2) din directivă, aceasta se aplică „tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale”. Potrivit articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, tranzacțiile comerciale sunt tranzacții între întreprinderi. Definiția „întreprinderii” prevăzută la articolul 2 punctul 3 din Directiva 2011/7 presupune că un organism, altul decât autoritatea publică (în speță, nu este vorba despre o autoritate publică), acționează în cadrul activității sale economice sau profesionale independente.

- 26 Potrivit reclamantei, ea este un creditor avut în vedere chiar la articolul 369c alineatul (1) din Codul comercial și care are dreptul la o compensație forfetară pentru costurile de recuperare. Totuși, pentru instanța de trimitere nu este clar dacă această dispoziție din dreptul național poate fi interpretată în lumina finalității articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 coroborat cu articolul 1 alineatul (1) din aceasta, în sensul cu poate fi considerată „întreprindere” o persoană fizică ce recurge la serviciile juridice ale unui avocat pentru a constitui o societate comercială dacă urmărește să devină doar unul dintre cei doi fondatori și asociați, precum și administrator al acestei societăți. Cu alte cuvinte, instanța de trimitere urmărește să afle dacă, atunci când o asemenea persoană fizică utilizează serviciile juridice pentru a constitui o societate comercială, ea este consumator (a doua întrebare este legată de acest aspect) sau dacă poate fi calificată drept „întreprindere” în sensul articolului 2 punctul 3 din Directiva 2011/7.
- 27 În conformitate cu reglementarea națională prevăzută la articolul 57 alineatul (1) din Codul comercial, societatea cu răspundere limitată în discuție în această cauză este constituită, în cazul a doi fondatori, prin încheierea unui act constitutiv, care este semnat de toți fondatorii. Încheierea actului constitutiv este primul pas prin care societatea este înființată, dar nu este încă constituită ca persoană juridică. A doua etapă este constituirea societății și dobândirea statutului de persoană juridică a acesteia în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) din Codul comercial, care are loc numai atunci când este înscrisă în registrul comerțului. În conformitate cu articolul 2 alineatul (2) din Codul comercial, odată cu această înscriere, o asemenea persoană devine în același timp întreprindere în sensul codului menționat și este posibil să aprecieze temeinicia creanței în conformitate cu articolul 369c alineatul (1) din Codul comercial.
- 28 În aceste condiții, este logic ca cele două etape amintite să fie precedate de încheierea efectivă a actului constitutiv și a documentelor conexe (de exemplu, specimenul de semnătură al viitorului administrator al societății sau diferitele declarații ale fondatorilor impuse de reglementarea națională). Deși este adevărat că, la acea dată, fondatorii și viitorii asociați nu sunt în mod formal întreprinderi potrivit dreptului național, instanța de trimitere ridică problema dacă, deja în acest stadiu al constituirii unei societăți, ei nu intră în sfera noțiunii de „întreprindere” în sensul articolului 2 punctul 3 din Directiva 2011/7 și dacă pregătirea unei astfel de documentații sociale în cadrul serviciilor juridice furnizate de un avocat fondatorului unei asemenea societăți intră sub incidența noțiunii de „tranzacție comercială” în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, astfel cum a fost interpretată de Curtea de Justiție (Hotărârea din 20 octombrie 2022, BFF Finance Iberia SAU, C-585/20, EU:C:2022:806, punctul 22).
- 29 Instanța de trimitere își întemeiază această argumentație pe două concluzii la care a ajuns Curtea de Justiție:
- 30 În primul rând, în ceea ce privește modul de redactare a articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, utilizarea termenului „tranzacții” pune în evidență faptul că noțiunea „tranzacții comerciale” trebuie interpretată în mod extins și, prin urmare,

că aceasta nu coincide în mod necesar cu noțiunea de „contract”. O interpretare restrictivă a noțiunii de „tranzacție comercială” ar fi, așadar, inadecvată (în acest sens Hotărârea din 1 decembrie 2022, [X] sp. z o.o., sp.k, C-419/21, EU:C:2022:948, punctele 22 și 25).

- 31 În al doilea rând, Curtea de Justiție, referindu-se la raportul dintre o societate și un administrator al acesteia, a arătat că un asemenea raport nu poate fi considerat ca fiind exterior și independent de orice activitate sau scop economic dacă persoana fizică respectivă are o legătură profesională strânsă cu societatea, fiind, de exemplu, directorul general sau acționarul majoritar al acesteia. Simplul fapt că garantul este o persoană fizică nu este suficient pentru a fi calificat consumator (în mod similar, Hotărârea din 14 martie 2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, punctele 37 și 38).
- 32 Potrivit instanței de trimitere, aceste două concluzii ale Curții de Justiție pledează în favoarea unui răspuns afirmativ la prima întrebare. Cu toate acestea, diferența – și tocmai ea este cea care dă naștere unor îndoieli în percepția acestei instanțe – constă în faptul că în cauza Česká spořitelna, citată anterior, era vorba despre un litigiu între o persoană fizică și o societate existentă. Această societate exista din punct de vedere juridic ca persoană juridică și nu era doar o entitate inexistentă (cum este cazul în speță) care nici măcar nu trebuia să fie înființată sau constituită.
- 33 Instanța de trimitere are cunoștință de Hotărârea Curții de Justiție din 3 iulie 1997. În acea hotărâre, Curtea a declarat că contractele încheiate pentru a satisface nevoile proprii ale unui particular în materie de consum privat se aplică unor dispoziții care urmăresc să protejeze consumatorul în calitate de parte defavorizată din punct de vedere economic. Protecția specială pe care aceste dispoziții urmăresc să o asigure nu este justificată în cazul contractelor încheiate pentru exercitarea unei activități comerciale sau profesionale, chiar dacă această activitate nu este destinată să fie exercitată decât în viitor, din moment ce caracterul viitor al acestei activități nu o privează de caracterul său economic sau profesional (a se vedea Hotărârea din 3 iulie 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, punctul 17).
- 34 Cu toate acestea, cauza Benincasa a implicat un caz diferit, ceea ce ridică îndoieli pentru instanța de trimitere cu privire la posibilitatea de a lua în considerare concluziile acesteia. Acest lucru se datorează faptului că domnul Benincasa a încheiat contractul pentru a înființa și a administra un magazin. Deși este adevărat că era vorba de o activitate viitoare, această activitate urma să fie desfășurată de el însuși (a se vedea Hotărârea din 3 iulie 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, punctul 10), iar nu chiar de o altă entitate, ca în prezenta cauză, care, de altfel, nu exista încă și nu fusese înființată la momentul prestării serviciilor.
- 35 Înlăturarea acestei îndoieli cu privire la interpretarea articolului 1 alineatul (2) coroborat cu articolul 2 punctele 1 și 3 și cu articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 ar ajuta instanța de trimitere să răspundă la prima întrebare. În cazul unui

răspuns afirmativ la această întrebare, instanța de trimitere ar ști că trebuie să interpreteze dreptul național în sensul că pârâtul este o întreprindere potrivit articolului 2 alineatul (2) litera c) din Codul comercial și că, în cazul în care se demonstrează că sunt îndeplinite celelalte condiții prevăzute de lege, reclamanta are dreptul la compensarea forfetară a costurilor de recuperare a creanței în temeiul dispoziției de drept național de la articolul 369c alineatul (1) din Codul comercial.

(b) Cu privire la a doua întrebare preliminară

- 36 A doua întrebare decurge din prima în cazul în care răspunsul la prima întrebare este negativ. Astfel, într-o asemenea ipoteză, instanța de trimitere dorește să afle dacă pârâtul intră în sfera noțiunii „consumator”, în sensul Directivei 93/13. Cu alte cuvinte, instanța ridică problema dacă noțiunea de „consumator” utilizată în Directiva 93/13 include și persoana fizică împotriva căreia este invocată o cerere în temeiul unui contract de prestări de servicii juridice, din moment ce acesta are ca obiect servicii juridice în scopul constituirii unei societăți comerciale, iar pârâtul trebuia să fie unul dintre fondatorii și asociații acestei societăți.
- 37 A doua întrebare privește interpretarea Directivei 93/13, deși nu este vorba, la prima vedere, despre problema clauzelor abuzive care figurează într-un contract încheiat cu un consumator. În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, este important să se stabilească dacă pârâtul este consumator tocmai pentru faptul că, potrivit dreptului național, această apreciere produce alte efecte juridice. Este vorba în primul rând despre problema remunerării serviciilor juridice furnizate de reclamantă.
- 38 Noțiunea de „consumator” în sensul articolului 52 alineatul (1) din Codul civil slovac constituie rezultatul transpunerii noțiunii definite la articolul 2 litera (b) din Directiva 93/13 și acesta este motivul pentru care interpretarea acestei noțiuni are o valoare juridică în cadrul prezentei proceduri. În cazul în care pârâtul nu intră în sfera noțiunii de „întreprindere” în sensul Directivei 2011/7, instanța de trimitere ar putea face aplicarea articolului 52 alineatul (4) din Codul civil slovac. Instanța de trimitere ar trebui să recurgă la o interpretare în lumina obiectivului urmărit de Directiva 93/13, astfel cum a fost transpusă în dreptul suplimentar (pentru detalii, a se vedea mai sus punctul 22).
- 39 Republica Slovacă a introdus o dispoziție de drept intern la articolul 18 alineatul (4) din Legea nr. 586/2003, care impune avocatului, în calitate de prestator de servicii juridice, să informeze clientul, consumator de servicii juridice, cu privire la remunerarea activității de servicii juridice chiar înainte de începerea acestei activități. În caz contrar, acesta nu are dreptul la remunerație. Instanța de trimitere înțelege această dispoziție în sensul că Slovacia a impus aplicarea noțiunii de „consumator” în cazul onorariilor avocaților pentru prestarea unor servicii juridice, deși este vorba despre un domeniu care nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 93/13.

- 40 Potrivit celui de al doisprezecelea considerent al Directivei 93/13, aceasta nu efectuează decât o armonizare parțială și minimă a legislațiilor naționale privind clauzele abuzive, lăsând în același timp statelor membre posibilitatea, cu respectarea Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, de a asigura consumatorilor un nivel de protecție mai ridicat prin dispoziții naționale mai stricte decât cele din această directivă. În plus, potrivit articolului 8 din directiva menționată, statele membre pot adopta sau menține dispoziții mai stricte compatibile cu acest tratat în domeniul reglementat de această directivă pentru a asigura consumatorului un nivel de protecție mai ridicat (Hotărârea din 13 decembrie 2022, FV, C-405/21, EU:C:2022:793, EU:C:2022:793, punctul 30 și jurisprudența citată).
- 41 Statele membre pot aplica dispozițiile acestei directive unor situații care nu intră în domeniul de aplicare al acesteia, în măsura în care acest lucru este conform cu obiectivele urmărite de directivă și de tratate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 decembrie 2021, DP și SG, C-243/20, EU:C:2021:1045, punctul 55).
- 42 În temeiul articolului 169 alineatul (4) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, statele membre pot menține sau introduce măsuri mai stricte de protecție a consumatorilor, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu tratatele (Hotărârea *Condominio di Miláno, via Meda*, din 2 aprilie 2020, C-329/19, EU:C:2020:263, punctul 32).
- 43 În această privință, Curtea de Justiție a statuat că noțiunea de „consumator” în sensul articolului 2 litera (b) din Directiva 93/13 „are un caracter obiectiv”, și „trebuie apreciată având în vedere un criteriu funcțional, care constă în a aprecia dacă raportul contractual în cauză se înscrie în cadrul unor activități străine de exercitarea unei profesii”(Ordonanța din 19 noiembrie 2015, *Tarcău*, C-74/15, EU:C:2015:772, punctul 27).
- 44 Instanța de trimitere are cunoștință de faptul că, în Hotărârea *Johann Gruber*, Curtea a indicat că este de competența instanței sesizate să soluționeze chestiunea dacă contractul în cauză a fost încheiat pentru a acoperi, într-o măsură care nu este neglijabilă, nevoi care țin de activitatea profesională a persoanei în cauză sau dacă, mai degrabă, utilizarea în scopuri profesionale a jucat doar un rol minor. Aceasta a arătat de asemenea că o persoană care încheie un contract privind un bun destinat unei utilizări în parte a unui profesionist și în parte străină de activitatea sa economică nu are dreptul de a se prevala de avantajele care decurg din aceasta (*Hotărârea din 20 ianuarie 2005, Johann Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, punctul 54).
- 45 Acest lucru, în contextul împrejurărilor din prezenta cauză, determină instanța de trimitere să răspundă afirmativ la a doua întrebare. Cu toate acestea, îndoiala instanței de trimitere - ca și în cazul primei întrebări - se bazează pe faptul că, în speță, activitatea urma să fie desfășurată de o societate care era doar în curs de constituire. Prin urmare, activitatea economică trebuia, *stricto sensu*, să fie desfășurată de o altă entitate decât pârâta. Din acest motiv, instanța de trimitere nu

știe dacă trebuie sau nu trebuie să aplice concluziile desprinse din Hotărârea Johann Gruber.

- 46 În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, instanța de trimitere ar aplica în speță articolul 18 alineatul (1) din Legea nr. 586/2003 coroborat cu articolul 52 alineatul (1) din Codul civil slovac, iar în sensul acestui răspuns afirmativ la a doua întrebare ar considera pârâtul ca fiind consumator. În același timp, în conformitate cu dispozițiile naționale cuprinse la articolul 369c alineatul (2) din Codul comercial, pârâtul, în calitate de consumator, nu ar fi obligat nici să plătească reclamantei o compensație forfetară pentru costurile de recuperare.

IV. Concluzii

- 47 Pentru toate aceste motive, instanța de trimitere a ajuns la concluzia că, în speță, este necesar să solicite Curții de Justiție să răspundă la întrebările preliminare. În consecință, în conformitate cu articolul 162 alineatul (1) litera (c) din Civilný sporový poriadok (Codul de procedură civilă) și cu articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, instanța de trimitere a suspendat procedura și a statuat în conformitate cu dispozitivul prezentei ordonanțe.
[omissis]

[omissis]

[aspecte procedurale, nume].